

Natuur.oriolus

Voedselecolgie
Halsbandparkieten

50 jaar broedvogels
op 1 km²

Krooneend,
nieuwe broedvogel

ORNITHOLOGIE IN VLAANDEREN

Bijzondere vogelwaarnemingen

Winter 2003-2004

Bird News Flanders, winter 2003-2004

Nouvelles ornithologiques de Flandre: hiver 2003-2004

DIRK SYMENS, MIGUEL DEMEULEMEESTER, GERALD DRIESSENS, EDDY GADEYNE, WIM VERAGHTERT EN GLENN VERMEERSCH

Abstract / Résumé: www.natuurpunt.be/oriolus

Weersomstandigheden

December was door zijn veel zon en normale neerslag een vrij zachte maand. Echt winterweer ontbrak dan ook volledig. De maand startte zelfs met temperaturen van +15°C, waarna het overdag gemiddeld 5 tot 10°C bleef. Slechts een 8-tal keer was er matige nachtvorst met op andere dagen een minimumtemperatuur van 4 tot 8°C. Aan de grond was er op 12 dagen slechts lichte vorst. Enkel tijdens het begin en op het einde van de maand was het droog. Daartussen regende het op 10 dagen met wel eens meer dan 10 liter/m². Neerslagtoppers waren de 13de en de 27ste met erg veel regen. Sneeuw lag er tussen 22 en 24.12 met lokaal tot 5 cm. De helft van de dagen was er zonnenschijn met op een 8-tal dagen heel veel zon waardoor december een zeer zonnige maand was. De wind tenslotte kwam zowat uit alle richtingen.

Januari was een sombere, zeer natte en qua temperatuur normale maand. De eerste vier dagen was het winter met nachtelijke vriestemperaturen die lokaal zelfs -10°C of lager uitvielen. Ook overdag bleef het toen hier en daar vriezen. Tijdens de laatste decade was er lokaal ook lichte vorst. Toch werd het tussen 06 en 19.01 zo zacht dat het maandgemiddelde uiteindelijk boven het normale uitkwam. Op 11.01 werd het lokaal zelfs 13 tot 14°C. Regen was er meer dan genoeg. Vooral tijdens tweede decade viel er plaatselijk soms 100 liter/m² of meer. Geen enkele dag was dan ook echt droog en de totale neerslaghoeveelheden voor de maand kwamen overal uit op minstens drie cijfers. Sneeuw was er enkel van 01 tot 04.01 en lokaal ook van 28 tot 30.01. De zon was bijna niet te zien en kwam dan ook slechts op een 6-tal dagen even tevoorschijn. De wind waaide hoofdzakelijk uit zuidwestelijke richting en was stormachtig op de 31ste. De eerste dagen van de maand was er zuidoostenwind.

Februari was gekenmerkt door unieke temperaturen. Tot en met de 7de was het zeer zacht. 03 tot 06.02 waren zelfs de zachtste februaridagen ooit met lokaal tot 18°C! Deze warmte duurde tot de 18de. Gemiddeld was het in die periode dan ook 4°C zachter dan normaal. Daarna werd het koud met een maximum dat gemiddeld 2.5°C beneden de normale waarde lag. Tot de 7de daalde de temperatuur 's nachts onder de 10°C. Nachtvorst kwam enkel voor tussen 20 en 29.02, met vooral de laatste twee dagen van de maand matige vorst.

De hoge temperaturen gingen gepaard met de nodige neerslag. In de eerste tien dagen van de maand viel zowat de grootste hoeveelheid met op verschillende dagen meer dan 10 liter/m². Daarna bleef het droog tot de 23ste, met later opnieuw wat neerslag, vooral onder de vorm van sneeuw. Op 26 en 27.02 viel zelfs vrij veel sneeuw. De zon liet zo'n 9 dagen verstek gaan. De andere dagen was er matige zonnenschijn met enkel veel zon op 07, 20, 23 en 29.02. Hierdoor haalden we nog net de normaalwaarde qua aantal uren zonnenschijn.

De maand **maart** begon met een ZW-storm op de 1ste. Ook de 8ste stormde het opnieuw. Tot en met de 15de waaide de wind uit diezelfde richting. Tussen 16 en 23.02 draaide de wind naar noordwest met daarna opnieuw westenwind. Maart was een zonnige en erg droge maand met normale temperaturen. Tijdens het begin van de maand kwam de winter nog even piepen op de 1ste en rond 09 en 10.03 met maxima < 5°C. Erg zacht was het van 13 tot 22.03 met maxima tot 17°C en een piek van 22°C op de 17de. Nachtvorst was er van 01 tot 03.03, van 8 tot 12.03 en van 24 tot 29.03. Tussen 15 en 21.03 bleef het 's nachts erg zacht. Maart was dus een typische lentemaand met een grote temperatuurspreiding. Heel af en toe viel er wat regen, maar de meeste dagen bleven gewoon droog. Op 18.03 was de regen vergezeld van stof uit de Sahara en op 22 en 23.03 waren typische maartse buien op het appel. Lokaal was nog een sneeuwtapijt aanwezig op de 1ste en de 2de (resten van de sneeuwbuien eind februari). De zon kwam er bijna niet aan te pas tussen 09 en 20.03, doch de laatste vijf dagen van de maand scheen ze uitbundig. Ook 5 van de eerste 8 dagen waren zonnig waardoor uiteindelijk toch een vrij zonnig eindresultaat werd neergezet. De wind waaide tussen 01 en 13.03 uit zowat alle richtingen. Daarna kwam ze tot de 23ste uit het zuidwesten met op het einde van de maand oostenwind.

Opgesteld door Werkgroep Weerkunde, info: www.weerkunde.be (Geert Naessens).

Waarnemingen

Het volgende overzicht bevat de meest interessante ornithologische waarnemingen in Vlaanderen uit de winter 2003/2004.

Waarnemingen die aan homologatie onderworpen zijn dienen nog te worden onderzocht door het Belgisch Avifaunistisch Homologatiecomité; deze zijn met 'BAHC' aangeduid. Dit periodiek overzicht is een Natuurpunt-project in samenwerking met de Natuurpunt-Vogellijn (0900/00 194) en wordt samengesteld op basis van ingezonden meldingen van individuele waarnemers en regio-coördinatoren en van gegevens uit regionale tijdschriften.

Alle waarnemers die de moeite namen gegevens in te zenden worden hartelijk bedankt.

Eveneens een woordje van dank aan Bert De Doncker en Gwen Buyle voor het werken van ontvangen gegevens in excel, aan Walter Belis voor het schrijven van de 'résumé', aan Geert Naessens voor het werken van de weergegevens, aan Fréderik Van Lierop voor het maken van de kaartjes en aan Paul Herroelen voor het nalezen van de tekst.

DUIKERS en FUTEN

Op 29 dec trokken op 6,5 h tijd in totaal 503 **Duikers** *Gavia spec.* langs Oostende (141 ex. naar ZW. + 362 ex. naar NO.) w.o. 17 **Parelduikers** *Gavia arctica* (J. Buckens, J. Demey, L. Janssen, D. Van Den Heuvel, Y. Baptiste en E. Vanloo), met een piek van 71 ex. passerend in slechts 1 minuut. Ook langs De Panne vlogen diezelfde dag 20 Parelduikers (D. D'Hert). Op 27 dec passeerden ook reeds 288 duikers langs Oostende waarvan 233 naar NO. (L. Janssen), met aldaar 111 **Roodkeelduikers** *Gavia stellata* (50 naar ZW. + 61 naar NO.) op 17 jan (E. Vanloo). In het binnenland werden Roodkeelduikers genoteerd te Doel-Doeldok op 7 dec (J. De Ridder) en te Geistingen-Houbenhof op 3 en 15 feb (M. Opdenacker, J. en B. Gabriëls e.a.). Daarnaast passeerden nog 15 Parelduikers langs Oostende tussen 14 dec en 7 feb (E. Vanloo, S. Feys, L. Janssen, P. Adriaens en K. Pletinck) en nog 20 langs De Panne tussen 14 dec en 1 feb (D. D'Hert), 2 ex. langs Koksijde op 14 dec (D. D'Hert), 2 ex. langs Oostduinkerke op 17 dec (D. D'Hert), 5 ex. langs Wenduine op 30 jan (J. Elst) en 1 ex. te Zeebrugge op 3 jan (S. Claeys) met een langdurige pleisteraar te Zeebrugge-Achterhaven van 18 jan t/m 14 feb (G. Driessens, J. Elst, C. Van Asselberghs en P. Beirens). Grote aantallen duikers passeer-

Gelieve de niet-digitale gegevens (= per post) en tijdschriften evenals niet-digitale foto's en dia's op te sturen naar Dirk Symens, Kampweg 52 bus 6, 2990 Wuustwezel en digitale foto's te bezorgen aan symens.dirk@pandora.be.

Gelieve foto's of dia's minimaal te voorzien van datum, naam van fotograaf, soortnaam en plaatsaanduiding. Foto's die in aanmerking komen voor publicatie worden vergoed aan 20 euro per foto. Digitale foto's moeten minstens 300 dpi bevatten.

Gelieve de niet gecentraliseerde gegevens (*), met vermelding SEIZOENSOVERZICHT, te bezorgen aan Gerald Driessens op het emailadres gerald.driessens@natuurpunt.be met steeds een cc aan symens.dirk@pandora.be.

(*): Er wordt aangestuurd op een systeem van centralisatie: de gegevens worden door de waarnemers best verstuurd naar een lokaal coördinator die de gegevens van hun regio verwerkt. Deze lijsten worden daarna geconverteerd naar de portaalsite. Overige digitale gegevens (waarvoor bv. geen lokale coördinator bestaat) worden opgestuurd zodat ze apart kunnen geconverteerd worden. Wie zijn plaatselijke coördinator niet kent, kan navraag doen via het communicatie-adres vogels@natuurpunt.be. In de nabije toekomst wordt ernaar gestreefd dat we enkel gegevens moeten putten uit de portaalsite die nu online is en waar waarnemers hun gegevens thans rechtstreeks kunnen invoeren. De link hiernaar is <http://www.vlaamsevogelwerkgroep.be/vogelwaarnemingen/inlog/inlog.asp>.

Inlognamen en paswoorden worden toegekend door de lokale coördinatoren. Hun gegevens staan vermeld op de Natuurpunt website.

den eveneens op 30 jan langs Wenduine 459 ex. (306 NO. + 153 ZW.) (J. Elst) en op 1 maa langs Oostduinkerke 213 ex. (198 NO. + 15 ZW.) (H. Verstraete).

Tijdens de winter werden **Ijsduikers** *Gavia immer* (BAHC) genoteerd te Oostende op 27, 29 en 30 dec en 2 jan resp. 3 ex. naar NO., 2 ex. naar NO. + 1 ex. naar ZW., 1 ex. naar NO. en 1 ex. (nog grotendeels in zomerkleed) naar NO. (J. Buckens, J. Demey, E. Vanloo, L. Janssen, P. Adriaens e.a.), te Zeebrugge-Achterhaven op 24 feb 1 ad. (Y. Baptiste en G. Orbie) en te Knokke-Zwin op 25 feb 1 ex. wegvliegend naar ZW. (W. Roelants).

Op 7/8 jan werden langsheen de Belgische kust 12.425 **Futen** *Podiceps cristatus* geteld waarvan 9.675 ex. tussen De Panne en Nieuwpoort (W. Wackenier, M. Beder en M. Van de Walle) en in het binnenland werd een max. van 227 ex. geteld te Walem op 18 jan (K. Lossy en F. Van de Meutter). Opmerkelijk waren ook de 735 ex. naar ZW. te Oostende op 1 feb (E. Vanloo).

Er werden enkel solitaire **Roodhalsfuten** *Podiceps grisegena* genoteerd en dit op de volgende plaatsen: Oostende, De Panne, Harelbeke, Walem, Maasmechelen-Boorseem.

Kuifduikers *Podiceps auritus* waren aanwezig te Dudzele/Zeebrugge-Achterhaven van 8 nov t/m 24 dec en op 28/29 feb en 14 maa resp. 1, 2 en 1 ex. (T. Goossens, F. De Scheemaeker, C. Martens, O. Beck, G. Spanoghe e.a.) en te Oostende-Spuikom op 14 feb (J. Elst, D. Van Den Heuvel, G. Vergauwen en T. Timmerman) met in het binnenland 2 ex. te Kruishoutem op 15/16

jan (N. Geiregat, D. De Groote en B. Heirweg) en 1 ex. te Boorseem op 22 dec (M. en J. Dolmans).

ZEEVOGELS en AALSCHOLVERS

In februari is de **Noordse Stormvogel** *Fulmarus glacialis* een zeldzame verschijning langs de Belgische kust. Opmerkelijk zijn dan ook de 57 ex. langs De Panne op 8 feb (D. D'Hert). Op 22 december vloog 1 ex. 'donkere fase' langs Oostende (J. Buckens).

Op 14 en 21 dec vlogen resp. 1 en 2 **Grauwe Pijlstormvogels** *Puffinus griseus* langs Oostende (E. Vanloo, L. Janssen, S. Feys, J. Demey, W. Laermans e.a.).

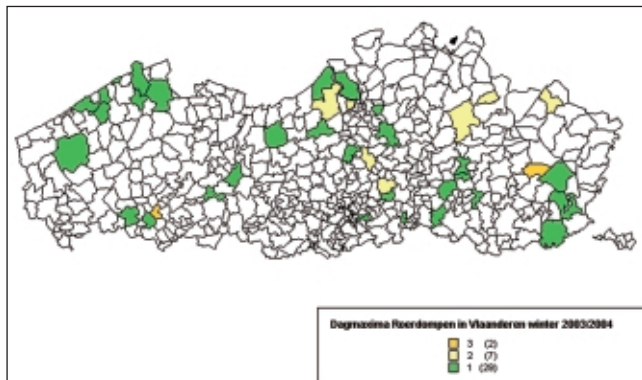
Een **Noordse Pijlstormvogel** *Puffinus puffinus* vloog naar ZW. langs Oostende op 27 dec (L. Janssen).

Stormvogeltjes *Hydrobates pelagicus* passeerden langs Oostende op 15 dec (S. Feys en E. Vanloo) en langs De Panne op 22 dec (D. D'Hert).

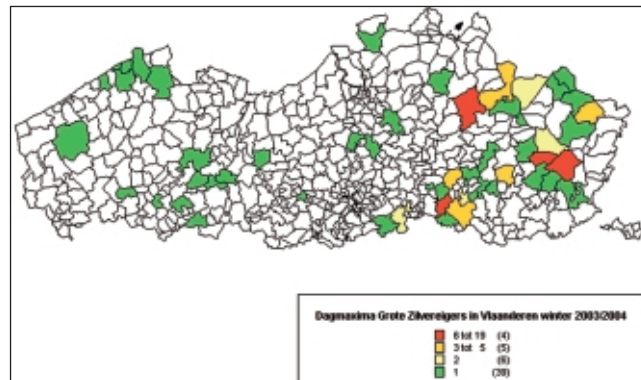
Langs Oostende vlogen **Vale**

Stormvogeltjes *Oceanodroma leucorhoa* op 15 en 22 dec (S. Feys, E. Vanloo en S. Hantson) en langs De Panne op 22 dec 2 ex. (D. D'Hert) en op 14 dec was 1 ex. aanwezig op het insteekdok te Dudzele (P. Maertens).

Hoge aantallen **Jan-van-genten** *Morus bassanus* werden geteld te Oostende op 14, 21 en 27 dec en 2 jan resp. 153 (147 ZW + 6 NO), 190 (168 ZW + 22 NO), 118 (77 ZW. + 43 NO.) en 178 ex. (151 NO. + 27 ZW.) (E. Vanloo, L. Janssen, J. Demey, S. Feys, P. Adriaens e.a.) en te De Panne op 14 en 29 dec en 8 feb resp. 749 (tijdens 3,5 h in de voormiddag), 145 en 725 ex. (D.

Kaart 1: Geografische spreiding van dagmaxima van Roedromp *Botaurus stellaris* in Vlaanderen tijdens de winter 2003/2004

Kaart 2: Geografische spreiding van dagmaxima van Grote Zilverreiger *Egretta alba* in Vlaanderen tijdens de winter 2003/2004

D'Hert) met op 14 dec eveneens opmerkelijke trek langs Koksijde met 178 ex. op 1 h tijd tijdens de namiddag (D. D'Hert).

Kuifaalscholvers *Phalacrocorax aristotelis* werden waargenomen te Oostende op 27 en 29 dec, 24, 25 en 28 jan en 7 feb resp. 1 ex. naar ZW., 1 ex. naar ZW., 1 ex. naar ZW., 1 1stewinter naar NO., 1 ad. en 1 ad. naar ZW. (L. Janssen, E. Vanloo en Y. Baptiste) en te Wenduine op 30 jan 1 ex. naar ZW. (J. Elst) met in het binnenland 1 ex. te Wintam-Noordelijk Eiland van 17 jan t/m 7 feb (J. Reyniers en C. Coeckelbergh).

REIGERS en OOIEVAARS

Tijdens de winter 2003/2004 werd de **Roedromp** *Botaurus stellaris* op 38 verschillende plaatsen in Vlaanderen genoteerd (zie kaart 1). Dit betekent een behoorlijke terugval i.v.m. de vorige winter die dan ook uitzonderlijk goed was voor deze soort.

Kwakken *Nycticorax nycticorax* waren aanwezig te Geel-Malensbroek van 9 nov t/m 26 dec en op 27 dec en 16 feb resp. 1, 2 en 2 ex. (M. Schurmans, H. Berghmans en H. Matheve) en op 26 jan in een tuin te Schilde 1 ad. (Gevaerts V.).

Een **Koereiger** *Bulbucus ibis* (BAHC) pleisterde te Ardoorie van minstens 4 t/m 10 jan (S. Noppe, J. Buckens, Y. Baptiste en B. Deduytsche); het betrof een gelost ex. na inbeslagname en revalidatie.

Aan de Oostkust waren **Kleine Zilverreigers** *Egretta garzetta* tijdens de winterperiode een normale verschijning. Vooral de driehoek Knokke-Zeebrugge-Brugge scoorde goed met de hoogste aantallen op 6 dec 22 ex. op slaapplek te Brugge (P. D'hoore), op 12 dec 13 ex. op slaapplek te Knokke-Zwin (F. De Scheemaeker en C. Martens), op 13 dec 12 ex. op slaapplek te Lissewege (P. D'hoore), op 8 jan ca. 20 ex. te Brugge (R. Felix) en op 11 feb 19 ex. te Meetkerke (F. De Scheemaeker).

Daarnaast waren er waarnemingen op de volgende 19 plaatsen, telkens met vermelding van het dagmaximum indien > 1:

Blankenberge (3), Klemskerke (2), Westende (3), Nieuwpoort, Woumen (2), Nazareth, Lokeren (5), Berlare, Erpe-Mere, Hamme (2), Verrebroek (7), Kieldrecht (2), Kallo/Doel (4), Boutersem (2), Vissenaken, Verrijck, Neervelp, Lubbeek, Bierbeek, Roosbeek (2), Zichem, Scholen, Zonhoven en Hasselt.

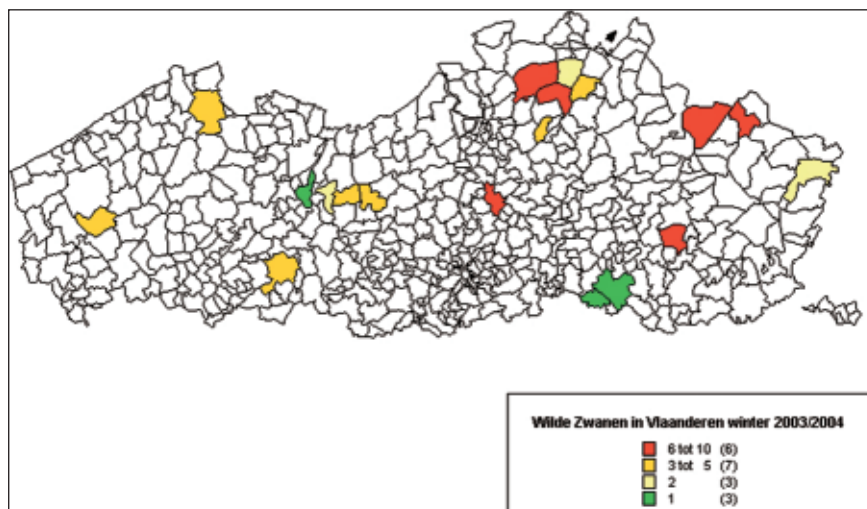
Eind november werd te Zonhoven een groep van 55 **Grote Zilverreigers** *Egretta alba* (BAHC) waargenomen (T. Eyckmans), de grootste groep tot dan toe voor België. Van december 2003 t/m maart 2004 werd de soort genoteerd op niet minder dan 57 verschillende plaatsen (zie kaart 2), met de hoogste aantallen in de provincie Limburg: 19 ex. te Zonhoven-Wijvenheide op 7 dec en 7 en 11 jan (M. Lodewijckx, I. Vanvoorde en T. Verschraegen) en 11 ex. naar O. te Genk-Maten op 15 feb (T. Van Mierlo). In de periode 1 dec-10 feb werden **Ooievaars** *Ciconia ciconia* waargenomen op 7 dec te Lier 4 ex. (P. Daems), op 12 dec te Lapscheure (C. Martens), op 18 dec te Lebbeke (L. Verhelst), gans dec te Diepenbeek (S. Achten), van 18 jan t/m 22

feb te Lille-Poederlee (R. Aeschlimann, N. Willaert en T. Goossens), op 26 jan te Galmaarden-Vollezele 1 ex. naar NO. (M. Tresignie), op 4 feb te Essen 2 ex. (W. De Bock) en op 6 feb te Wijnegem 1 ex. naar N. (D. Colin).

ZWANEN, GANZEN en EENDEN

Een hoge concentratie van **Knobbelzwanen** *Cygnus olor* werd vastgesteld te Lapscheure op 23 dec 110 ex. (F. Van De Weghe).

De grootste groepen **Kleine Zwanen** *Cygnus colombianus* zaten te Poperingelzervallei op 16 jan 195 ex. (K. Devos en W. Debruyne) en te Maldegem op 17 jan 149 ex. (Vogelwerkgroep N.O.-Vlaanderen). In het binnenland pleisterden **Kleine Zwanen** te Antwerpen-L.O.-Blokkeerdijk t/m 15 feb, met een max. van 8 ex. op 7 jan (B. Deduytsche, W. Verschuieren, P. Gerené e.a.), te Beerse-Blak op 7 dec 1 ad. (T. Goossens en J. De Wijngaert), te Dilsen-Stokkem-Rotem op 30 dec (C. Vanderydt), te Gent-Bourgoyen op 3 jan 15 ex. (B. Cottele), te Antwerpen-De Kuifeend op 3 jan 3 ex. (L. Benoy en J.

Kaart 3: Geografische spreiding van dagmaxima van Wilde Zwaan *Cygnus cygnus* in Vlaanderen tijdens de winter 2003/2004

Wilde Zwanen *Cygnus cygnus*. 4 feb 2004, Merkem (W) (Foto: Marc Delsalle)

Van Ammel), te Heppeneert van 4 t/m 22 jan 11 ex., met aldaar 20 ex. op 10 jan en 27 ex. op 18 jan (G. Beckers, K. Sauwens, P. Evers, B. en P. Gabriëls en R. Bijloos), te Mechelen-Mechels Broek op 7 jan 3 ex. (K. Lossy), te Kessel-Bartstraat van 17 jan t/m 22 feb 7 ex. (D. Colin, K. Pletinck, S. Baeten en J. Tafforeau), te Lier-Anderstad op 20 jan 7 ex. overvliegend (K. De Rouck) en te Beveren-Verrebroekse plassen op 4 feb 2 ex. (B. Deduysche).

In totaal werden een 70-tal **Wilde Zwanen** *Cygnus cygnus* waargenomen op 19 verschillende plaatsen (zie kaart 3).

In de Limburgse Maasvallei was een hoge concentratie **Toendrarietganzen** *Anser fabalis rossicus* aanwezig te Kinrooi-Ophoven met op 8 jan 1.350 ex. (J. Smeets).

Twee **Taigarietganzen** *Anser fabalis fabalis* (BAHC) zaten op 5 feb te Kinrooi-Geistingen (M. Opdenacker).

Hoge aantallen **Kleine Rietganzen** *Anser brachyrhynchus* werden geteld in de polders van de Oostkust op 14 en 27 dec resp. 40.375 en 38.463 ex. (www.mergus.be). Aan de Westkust was de soort nauwelijks aanwezig met max. 12 ex. op 4 jan in de IJzerbroeken (W. Debruyne). In het binnenland waren er waarnemingen te Doel op 31 dec 2 ex. (J. Elst), te Kinrooi-Ophoven op 8 jan (J. Smeets), te Niel op 18 jan 31 ex. overtrekkend (B. en K. De Keersmaecker) en te Maaseik-Aldeneik op 9 feb (J. Smeets).

Maxima van **Kolganzen** *Anser albifrons* werden genoteerd in de polders van de Oostkust op 3 en 17 jan resp. 16.709 en 19.072 ex. (www.mergus.be), in de polders van de Westkust op 25 en 30 jan resp. 9.665 en 10.850 ex. (K. Devos), in de Oostvlaamse polders te Eeklo op 16 jan 2.500 ex. (Vogelwerkgroep N.O.-Vlaanderen) en te Beveren op 6 jan 1.700

ex. (B. Deduysche) en in de Limburgse Maasvallei te Maaseik-Aldeneik op 25 dec 2.300 ex. (P. en J. Gabriëls).

Van 14 t/m 22 dec pleisterde een juv.

Groenlandse Kolgans *Anser albifrons flavirostris* (BAHC) in de Uitkerkse polders (G. Driessens, P. Beirens, S. Feys, Y. Baptiste, M. Demeulemeester e.a.). Nog een eerstewinter Groenlandse Kolgans werd op 2 feb waargenomen te Sint-Jacobs-Kapelle-IJzerbroeken (K. Verbanck en K. Hessel). Deze vogel verbleef op 29 feb en 4, 6 en 7 maa te Merkem/Woumen (K. Verbanck, W. Courtens, P. Adriaens e.a.).

Grauwe ganzen *Anser anser* waren goed vertegenwoordigd in de polders van de Oostkust op 27 dec 4.870 ex., met nog 3.809 ex. aldaar op 28 feb (www.mergus.be) en te Beveren op 6 jan 2.760 ex. (B. Deduysche).

Dwergganzen *Anser erythropus* (BAHC) zaten te Kieldrecht-Doel op 26 dec en van 21 t/m 31 jan 1 ad. (J. Van Impe, G. De Smet en H. Verstraete), te Zuienkerke op 25 dec 1 eerstewinter (K. en R. Jansens), te Uitkerke van 17 tot 24 jan 1 ad (J. Buckens, M. Windels e.a.), te Woumen-IJzerbroeken van 1 feb tot in maart max. 3 ad. (W. Debruyne, D. D'Hert, S. Feys, K. Devos, K. Verbanck e.a.) en te Destelbergen-Scheldemeer op 20 jan 1 ad. (M. Moors). Een binnenlandwaarneming van **Rotgans** *Branta bernicla* gebeurde te Maaseik-Aldeneik van 24 t/m 31 dec 1 juv. (G. Beckers, K. Jansen, J. en P. Gabriëls en T. Cuypers).

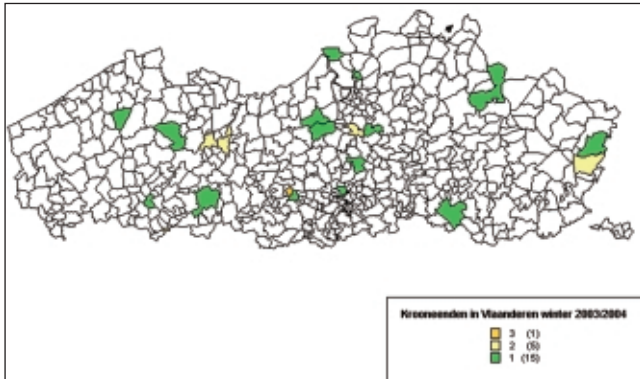
Traditioneel waren ook enkele **Roodhalsganzen** *Branta ruficollis* (BAHC) aanwezig en dit te Uitkerke-Uitkerkse polders van 8 dec t/m 20 jan, met aldaar 2 ad. van 21 t/m 31 dec (J. Demey, D. Verbelen, W. Faveyts, T. Goethals, D. Symens e.a.), te Kinrooi-Ophoven van 20 t/m 24 jan 1 ad. (M. Opdenacker, P. en E. Collaerts, J. Rutten

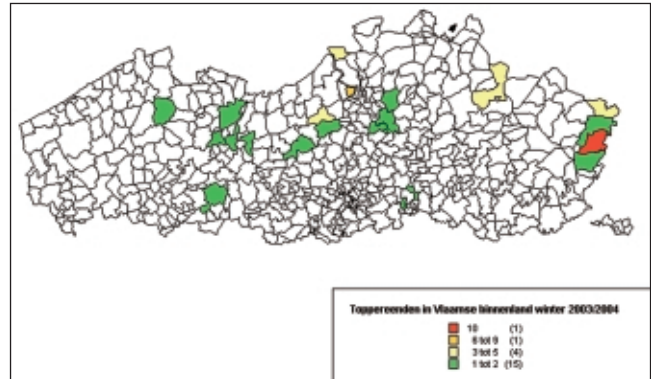
Groenlandse Kolgans *Anser albifrons flavirostris*. 6 maa 2004, Woumen-Blankaart (W) (Foto: Koen Verbanck)

Dwerggans *Anser erythropus*. 29 feb 2004, Woumen-Blankaart (W) (Foto: Koen Verbanck)

Kaart 4: Geografische spreiding van dagmaxima van Krooneend *Netta rufina* in Vlaanderen tijdens de winter 2003/2004

Kaart 5: Geografische spreiding van dagmaxima van Topper *Aythya marila* in het Vlaamse binnenland tijdens de winter 2003/2004

en F. Verdonckt) en te Doel op 28 jan 1 ad. (B. Deduytsche).

Smienten *Anas penelope* waren in hoge aantallen present te Alveringem-Stavele van 13 t/m 18 jan 29.520 ex. (K. Devos), te Brugge-Sint-Pieters op 14 dec 5.500 ex. (W. Jans), te Verrebroek/Doel op 14 dec 5.500 ex. (J. Goossens, K. Claus en W. Van den Bossche) en te Gent-Bourgoyen op 31 jan 4.139 ex. (B. Cottele).

Grote groepen **Wintertalingen** *Anas crecca* werden geteld te Schelle-Niel op 13 dec 1.709 ex. (K. De Keersmaecker), te Mechelen-Mechels Broek op 28 dec 1.071 ex. (R. Nossent) en te Woumen-Blankaart op 13 feb ca. 1.000 ex. (K. Devos).

Een ♂ **Amerikaanse wintertaling** *Anas carolinensis* (BAHC) werd opgemerkt te Destelbergen-Damvallei op 18 dec en 4 jan en van 29 jan t/m 1 feb (P. Van Gele, M. Moors, D. Van Brussel en W. Courtens) en te Gent-Bourgoyen van 19 t/m 23 dec (F. Crachon, G. Spanoghe, H. Verstraete, J. Dewolf en B. Cottele). Op 20 feb pleisterde eveneens een ♂ te Temse-Steedorp (J. Soors, F. t'Jollyn, N. De Regge en E. Van De Werf).

In de periode van 6 dec tot 28 feb werden ca. 28 **Krooneenden** *Netta rufina* genoteerd op 21 verschillende plaatsen (zie kaart 4).

Opmerkelijke aantallen **Tafeleenden** *Aythya ferina* werden geteld te Lier-Duffel op 13 en 25 dec resp. 4.050 en 3.271 ex. (D. Colin), te Wintam-Noordelijk Eiland op 18 jan 3.200 ex. (J. Reyniers) en te Antwerpen L.O.-Blokkeerdijk op 18 jan 1.613 ex. (W. Verschuere).

Een ♂ **Ringsnaveleend** *Aythya collaris* (BAHC) vertoefde op 16 en 31 dec en 18 jan te Dendermonde-Meerdampas (W. Faveyts, J. Mertens en T. Moens).

Witoogenden *Aythya nyroca* werden op 15 plaatsen gezien en dit te Zevergem-Zwanenplas op 4 dec 1 ♂ (G. Spanoghe), te Boom-Rupel van 13 t/m 16 dec 1 ♂ (K. De Keersmaecker), te Lier/Duffel-Netevallei

op 14 dec 1 ♂, met 1 ♀ aldaar gedurende de gehele periode en een tweede ♀ vanaf 27 dec tot in maart (D. Colin, M. Jacobs, J. Tafforeau en J. Elst), te Niel-Rupel van 19 t/m 25 dec 1 ♂ (K. De Keersmaecker), te Hingene op 3 jan 1 ♂ (J. Reyniers), te Wintam op 4 jan 1 ♂ + 1 ♀ (H. Mees), te Nieuwpoort op 16 jan 1 ♂ (K. Devos), te Stuivekenskerke van 17 jan tot in maart 1 ♂ (P. Vantieghem, J. Buckens, Y. Baptiste e.a.), te Zwevegem-Moen op 23 jan 1 ♂ (D. Derdeyn), te Dendermonde-Meerdampas van 26 jan t/m 12 feb 1 ♂ (W. Faveyts), te Aalter-Kraenepoel van 7 t/m 10 feb 1 ♂ (B. Deduytsche), te Willebroek-Broek De Naeyer op 8 en 14 feb 1 ♂ (R. De Smet, A. Willemsen en D. Tierens), te Drongen-Leeuwenhof op 15 feb 1 ♀ (O. Beck), te Laakdal-Eindhout van 18 feb tot in maart 1 ♂ (H. Berghmans) en te Geel op 29 feb 1 ♂ (H. Matheve). Een hoog aantal **Kuifeenden** *Aythya fuligula* verbleef op 13 dec te Lier/Duffel-Netevallei 2.383 ex. (D. Colin). In het binnenland werden tussen 13 dec en 29 feb 51 **Toppers** *Aythya marila* genoteerd op 21 verschillende plaatsen (zie kaart 5) met max. een groep van 10 ex. te Stokkem-Dilsen op 25 dec (P. en B. Gabriëls).

De enige binnenlandwaarneming van **Eider** *Somateria mollissima* werd verricht te Broechem op 24 dec 1 1ste winter (J. Tafforeau).

Ijseenden *Clangula hyemalis* deden het niet veel beter met slechts waarnemingen te Oostende op 29 dec en 2 jan resp. 2 ♀♀ en 1 ♂ (D. Van Den Heuvel, E. Vanloo, L. Janssen en A. Peeters).

Een ♂ **Zwarte Zee-eend** *Melanitta nigra* pleisterde op 25 feb te Doel-Doeldok (J. Van Impe).

Een waarneming van een ♂ **Brilzee-eend** *Melanitta perspicillata* (BAHC) gebeurde te Oostduinkerke op 5 dec (D. D'Hert).

Langs Oostende trokken tussen 22 dec en

7 feb 41 **Grote Zee-eenden** *Melanitta fusca* met een max. van 13 ex. op 7 feb (E. Vanloo, L. Janssen, J. Buckens, J. Demey, S. Claeys e.a.). Verder waren er kustwaarnemingen te Wenduine op 30 jan 2 ex. (J. Elst), te De Panne op 22 en 29 dec en 17 jan resp. 8, 14 en 3 ex. (D. D'Hert) en te Oostduinkerke op 8, 10 en 18 dec resp. ca. 40, 50 en 20 ex. (D. Verbelen, D. Herman en D. D'Hert).

Nonnetjes *Mergus albellus* waren in relatief grote getale aanwezig te Maasmechelen-Boorseme op 13 dec en 24 jan resp. 35 en ca. 40 ex. (T. Pattyn en C. Vanderydt), te Dilsen-Stokkem op 4 jan 30 ex. (K. Sauwens, G. Beckers en R. Bijloos), te Beveren-Verrebroekse plassen van 15 t/m 17 jan 32 ex. (J. Goossens, K. Claus en B. Deduytsche) en te Antwerpen-De Kuifeend op 20 dec 33 ex. (L. Benoy en J. Van Ammel).

Binnenlandwaarnemingen van **Middelste Zaagbek** *Mergus serrator* werden verricht te Antwerpen L.O.-Blokkeerdijk van 23 t/m 27 dec 1 ♀ (W. Verschuere, P. Gerené en J. Bafort), te Waasmunster-Hamputzen op 17 en 18 jan (L. Wynants) en te Maasmechelen-Boorseme van 15 jan t/m 28 feb (T. Pattyn, C. Vanderydt, B. en J. Gabriëls, K. Jansen e.a.).

Hoge tellingen van **Grote Zaagbek** *Mergus merganser* gebeurden te Lier-Duffel op 13 dec en 14 feb resp. 52 en 65 ex. (D. Colin). Van 16 feb tot in maart pleisterde een ♀

Witkopeend *Oxyura leucocephala* (BAHC) te Beveren-Verrebroekse Plassen (B. Deduytsche, G. Vergauwen, G. Spanoghe, W. Heylen, D. Verbelen e.a.).

ROOFVOGELS

Op 26 feb werd een **Zwarte Wouw** *Milvus migrans* opgemerkt te Rutten (R. Christiaens).

Winterwaarnemingen van **Rode Wouwen** *Milvus milvus* waren er op 7 dec te Vissenaken (J. Cuppens) en op 3 jan te Halen (K. Aerts).

Zeearenden *Haliaeetus albicilla* (BAHC) werden genoteerd op 1 en 2 dec in de Uitkerke polders te Uitkerke en Houtave 1 juv. (F. Vanhee, P. Beirens, D. Content, R. François, T. Goethals e.a.) en op 7 dec te Doel-Prosperpolder (J. De Ridder). De laatste jaren werden verspreid over Vlaanderen een toenemend aantal overwinterende **Bruine Kiekendieven** *Circus aeruginosus* vastgesteld, een trend die zich een 5-tal jaren duidelijk manifesteerde. Dit fenomeen was echter afgelopen winter veel minder duidelijk, ook in de klassieke bastions zoals de regio Noord-West-Vlaanderen, de Oostkust, het krekengebied Noord-Oost-Vlaanderen en het gebied tussen Waasland en Antwerpen L.O. Er werden dan ook slechts enkele winterwaarnemingen genoteerd en dit te Zeebrugge op 8 dec, 1 en 10 jan en 9 en 15 feb (J. Vandepitte, D. Van Torre, G. Orbie en P. D'hoore), met aldaar 2 ex. op 14 feb (J. Elst), te Zuikerkerke op 15 jan 1 ♀ (P. Hirsch), te Uitkerke op 20 en 28 jan (P. Hirsch en G. De Clercq), te Dudzele op 15 feb 1 ♀ (F. De Scheemaeker en J. Van de Water), te Vichte op 21 jan 1 ♀ (VWG Zuid-West Vlaanderen), te Wachtebeke op 31 dec (G. Du Cheyne), te Beveren op 3 jan (L. Van de Perre), te Antwerpen-L.O. op 15 jan (R. Maes), te Willebroek-Broek Denaeyer op 8 feb 1 ♀ (A. Willemsen) en te Wuustwezel-Wezelse heide op 28 feb 2 ex. (C. Van Hooydonk). Het totaal aantal vastgestelde overwinteraars kwam dan ook op niet veel meer dan 10 exemplaren uit.

Ruigpootbuizerds *Buteo lagopus* (BAHC) werden genoteerd op 9 dec te Houtave (B. Vantorre), van 21 dec t/m 2 jan te Verrebroek-Verrebroekse plassen 1 juv. (L. Van de Perre), op 4 en 5 jan te Doel (T. Goossens, R. Drijvers, J. Devos, P. De Cnodder, J. Elst e.a.) en op 29 feb te Sint-Margriete-Hautem (F. Verdonck en R. Guelinckx). Op 40 verschillende plaatsen werden **Smellekens** *Falco columbarius* waargenomen in Vlaanderen waarvan meer de helft

in de provincie West-Vlaanderen (op 30 plaatsen). Mede door de simultaantellingen tijdens de winter kon een redelijk volledig beeld worden geschetst van het aantal overwinteraars in Vlaanderen (zie kaart 6). Net zoals het aantal broedgevallen nam ook het aantal overwinterende **Slechtvalken** *Falco peregrinus* nog toe met de meeste waarnemingen in de provincie West-Vlaanderen, maar ook rond de broedplaatsen zoals te Gent-Rodenhuize, Doel, Ruien, Gent-centrum, Schelle, Mechelen en Brugge.

RALACHTIGEN en KRAANVOGELS

Op 14 feb waren min. 21 **Waterrallen** *Rallus aquaticus* aanwezig te Genk-Maten (C. Vanderydt) en 15 ex. te Willebroek-Broek Denayer (A. Willemsen). Ca. 300 **Kraanvogels** *Grus grus* vlogen op 31 dec in 3 groepen over Neerpelt-Hageven (H. Lehaen) en van 10 jan t/m 10 maa overwinterde een 1ste winter ex. te Boekhoute (P. Dhaluin, W. De Smet, B. Vandevoorde en B. Deduytsche).

STELTLOPERS

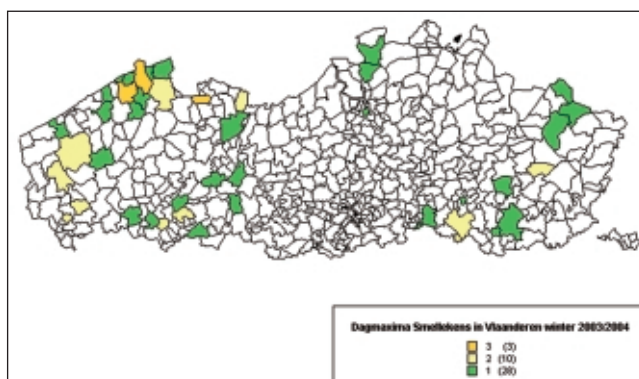
Enkel te Knokke-Zwin was er een beduidende wintergroep **Kluten** *Recurvirostra avosetta* aanwezig met max. 93 ex op 8 dec en 22 feb (R. Deman). Een late waarneming van **Strandplevier** *Charadrius alexandrinus* was er op 5 dec te Uitkerke 1 ad. ♀ (P. D'hoore). Grote groepen **Goudplevieren** *Pluvialis apricaria* waren aanwezig op 1 dec te Knokke-Zwin 1.010 ex. (R. Deman) en op 26 dec te Nieuwpoort-IJzermonding min. 1.000 ex. (G. Warreyn en J. Sweetlove). Er was slechts één binnenlandwaarneming van **Zilverplevier** *Pluvialis squatarola* en dit op 6 dec te Antwerpen L.O.-Blokkeerdijk (W. Verschuere en P. Gerené). In de Platwijers te Zonhoven werd een **Steppekievit** *Chettusia gregaria* (BAHC) geclaimd op 17 feb (I. Vanvoorden). Op 7 jan werden niet minder dan 1.310 **Bonte Strandlopers** *Calidris alpina* geteld in

de IJzermonding te Nieuwpoort (K. Devos). Tijdens de winter werden **Bokjes** *Lymnocyptes minimus* in Vlaanderen genoteerd op 22 verschillende plaatsen (zie kaart 7).

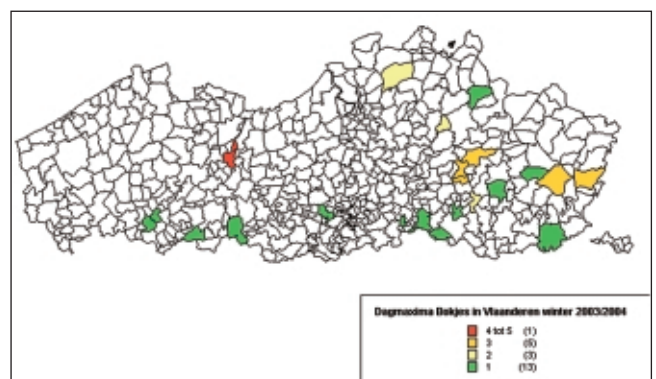
Op 24 dec en 7 jan werd telkens 1 **Grutto** *Limosa limosa* waargenomen in de IJzermonding te Nieuwpoort (K. Devos). Het dagmaximum van **Witgatje** *Tringa ochropus* bedroeg 14 ex op de vijvers van Roosbeek op 25 jan (M. Vandeput). Winterwaarnemingen van **Oeverlopers** *Actitis hypoleucos* waren er op 14 dec te Doel 2 ex. (L. Van de Perre), op 16 dec langs de Nieuwe Dender te Dendermonde (W. Faveyts), op 22 dec en 7 feb langs de Leie te Kuurne (F. Claerhout), op 30 dec te Nieuwpoort-IJzermonding (G. Warreyn) en op 14 feb in de Uitkerkse Polders (R. Deman) en langs de Zenne te Hombeek (T. Cammaer en W. Candries).

JAGERS, MEEUWEN en ALKACHTIGEN

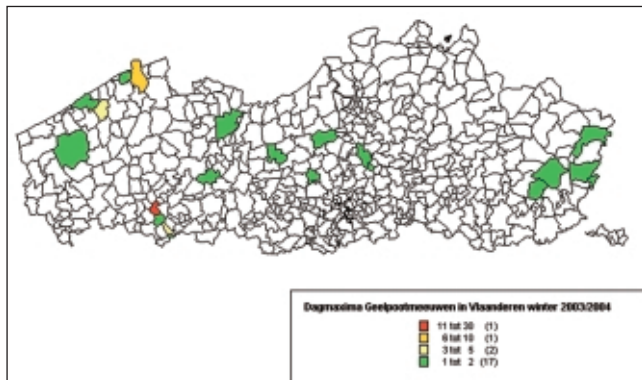
Middelste Jagers *Stercorarius pomarinus* vlogen op 14 en 29 dec en 16 jan langs Oostende (E. Vanloo, Y. Baptiste en D. Van Den Heuvel) en op 15 dec langs De Panne (D. D'Hert). Op 21, 22, 27 en 30 dec vloog telkens een **Kleine Jager** *Stercorarius parasiticus* langs Oostende (L. Janssen, J. Demey, S. Feys, W. Laermans, E. Vanloo e.a.). In de periode 14 dec-8 feb werden langs de kust 64 passerende **Grote Jagers** *Stercorarius skua* genoteerd waarvan 36 ex. langs Oostende met max. 9 ex. op 2 jan (L. Janssen, P. Adriaens en E. Vanloo), 33 ex. langs De Panne met max. 17 ex. op 8 feb (D. D'Hert) en 1 ex. te Wenduine op 30 jan (J. Elst). Een uitgeput ex. bemachtigd te Oostende op 25 dec werd overgebracht naar een vogelopvangcentrum (J. Buckens). In de periode begin december-midden februari werden **Zwartkopmeeuwen** *Larus melanocephalus* genoteerd op de volgende 19 plaatsen, met telkens vermelding van het dagmaximum indien >1: Wenduine, Oostende, Koksijde, Nieuwpoort, De

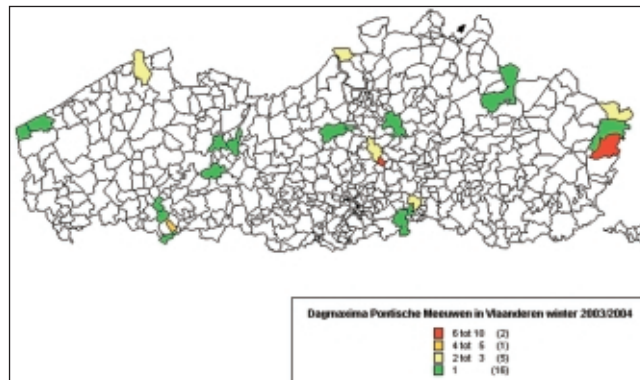
Kaart 6: Geografische spreiding van dagmaxima van Smelleken *Falco columbarius* in Vlaanderen tijdens de winter 2003/2004

Kaart 7: Geografische spreiding van dagmaxima van Bokje *Lymnocyptes minimus* in Vlaanderen tijdens de winter 2003/2004

Kaart 8: Geografische spreiding van dagmaxima van Geelpootmeeuw *Larus michahellis* in Vlaanderen tijdens de winter 2003/2004

Kaart 9: Geografische spreiding van dagmaxima van Pontische Meeuw *Larus cachinnans* in Vlaanderen tijdens de winter 2003/2004

Panne, Diksmuide, Harelbeke, Nazareth (2), Gent, Kluizen, Verrebroek, Antwerpen L.O., Lille, Broechem, Lier, Emblem, Mechelen, Hofstade (2) en Leuven.

Op 4 jan vlogen 's namiddags op 1 h tijd 657 **Dwergmeeuwen** *Larus minutus* langs Oostduinkerke (D. D'Hert) en in het binnenland waren er waarnemingen op 23 dec te Harelbeke-De Gavers (N. Geiregat en D. De Grootte), op 2, 10 en 18 jan te Walem (K. De Keersmaecker, J. Soors, K. Lossy en F. Van De Meutter), op 17 jan te Onkerzele (F. Van De Water), op 31 jan te Tisselt 2 ex. (A. Willemsen) en op 14 feb te Mechelen-Zennegat (T. Cammaer en W. Candries). Op het spaarbekken te Merkem kwamen op 24 jan niet minder dan ca. 84.000

Stormmeeuwen *Larus canus* overnachten (K. Verbanck, W. Debruyne, W. Declercq, W. Packet, K. Devos e.a.).

Op 18 dec werd een **Ringsnavelmeeuw** *Larus delawarensis* (BAHC) waargenomen te Geistingen-Houbenhof (M. Opendacker).

Een **Amerikaanse Zilvermeeuw** *Larus smithsonianus* (BAHC) was op 3 jan aanwezig te Oostduinkerke (N. Geiregat).

Tijdens de winter werden

Geelpootmeeuwen *Larus michahellis* op 21 plaatsen genoteerd (zie kaart 8):

Pontische Meeuwen *Larus cachinnans* (BAHC) waren aanwezig op 24 verschillende plaatsen (zie kaart 9).

Op 8 jan werd een **Kleine Burgemeester** *Larus glaucoides* (BAHC) waargenomen te Wintam-Noordelijk Eiland (H. D'Hertefeldt). Van 14 nov t/m 25 feb overwinterde voor de 7de opeenvolgende winter 1 ad. **Grote Burgemeester** *Larus hyperboreus* te Oostende (R. François e.a.) met eveneens waarnemingen te Zeebrugge op 15 jan en 20 feb telkens 1 ad. (K. Verbanck en W. Courtens) en te De Panne op 29 jan 1 1stewinter (D. D'Hert).

In het diepere binnenland pleisterden **Grote Mantelmeeuwen** *Larus marinus* te Walem op 14 dec, 17 en 18 jan en 15 feb

(W. Beullens, F. Van den Eede, L. Van Oosterwijck, K. Lossy en F. Van De Meutter), te Tisselt op 31 jan min. 2 ex. (A. Willemsen), te Hofstade op 10 en 11 feb 1 ad. (K. Lossy), te Kessenich op 31 dec (J. en P. Gabriëls en T. Cuypers), te Ophoven op 31 dec en 3 jan (C. Vanderydt en M. Lodewijckx) en te Stokkem op 24 jan (med. M. Lodewijckx).

2 ad. **Drieteenmeeuwen** *Rissa tridactyla* waren op 22 dec aanwezig te Harelbeke-De Gavers (J. Dewolf).

Niet minder dan 336 **Zeekoeten/Alken** *Uria aalge/Alca torda* vlogen op 2 jan langs Oostende (L. Janssen, P. Adriaens en E. Vanloo) met aldaar 300 ex. op 1 feb, waarvan 102 ex. (99 naar ZW + 3 naar NO) werden gedetermineerd als **Zeekoet** *Uria aalge* en 3 ex. als **Alk** *Alca torda* (E. Vanloo), en langs De Panne passeerden 191 ex. op 29 dec (D. D'Hert). In het binnenland werden Zeekoeten waargenomen te Duffel op 11 jan (G. Driessens) en te Verrebroek van 15 feb t/m 30 maa (J. Goossens, K. Claus, B. Deduytsche, O. Beck, J. Van Impe e.a.). Op 22 dec passeerde een **Kleine Alk** *Alle alle* langs De Panne (D. D'Hert).

Papegaiduikers *Fratercula arctica* (BAHC) vlogen op 14 dec naar NO (E. Vanloo) en op 29 dec naar ZW. langs Oostende (J. Buckens, J. Demey, L. Janssen en D. Van den Heuvel).

UILEN

Een ongeringde **Oehoe** *Bubo bubo* werd als verkeersslachtoffer gevonden te Aarschot op 25 dec (L. Storms) en een eveneens ongeringd ex. was aanwezig te Diest van 18 t/m 22 feb (R. Baets, J. Van Winkel, S. Cerulis, M. Van Meeuwen e.a.). In vergelijking met vorige winter deed de **Velduil** *Asio flammeus* het bijzonder slecht tijdens de winter 2003/2004 in Vlaanderen. Vanuit de Belgische kuststreek werd zelfs geen enkele winterwaarneming ontvangen en er waren slechts binnenlandgegevens te Tiegem, Berlare en Lommel.

OVERIGE NIET-ZANGVOGELS

Van 3 t/m 30 dec pleisterde een **Hop** *Upupa epops* te Harelbeke-De Gavers (L. Verkant, P. Vantiegheem, J. Dewolf, Y. De Bosscher en S. Feys) die zich verplaatste naar Vichte op 20 en 24 dec (C. Van De Ginste) en op 31 dec was 1 ex. aanwezig te Bokrijk (M. Fourier).

Middelste Bonte Spechten *Dendrocopos medius* (BAHC) werden waargenomen te Kluisbergen op 14 feb (W. Aelvoet) en te Hoogstraten-Wortel van minstens 20 t/m 29 feb (W. Van de Camp).

ZANGVOGELS

Op 4 dec werd een **Kortteenleeuwerik** *Calandrella brachydactyla* (BAHC) gevangen en gerings te Zeebrugge-Oostdam (G. De Putter en F. De Ruwe).

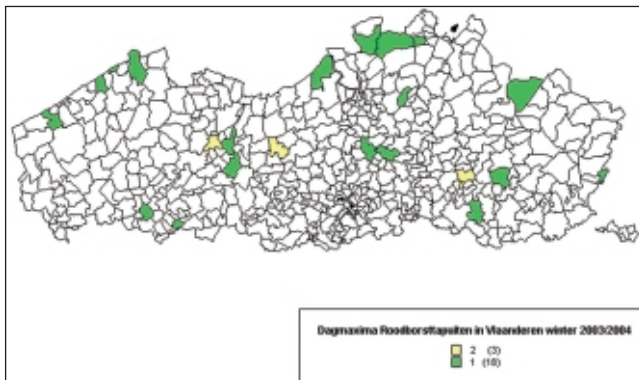
De enige winterwaarnemingen van groepjes **Boommeeuwen** *Lullula arborea* betroffen 7 ex. te Brecht-Groot Schietveld op 20 dec (L. Wens) en 8 ex. te Essen-Hoek op 2 jan (D. Symens).

Waterpiepers *Anthus spinoletta* waren beter vertegenwoordigd waarbij we vooral de waarnemingen van 58 ex. op 3 jan te Ruien (Y. Feryn), 52 ex. te Beerse op 18 jan (P. De Cnodder) en resp. 64 en 58 ex. te Muizen op 5 en 14 feb (K. Lossy en R. Nossent) opvallen.

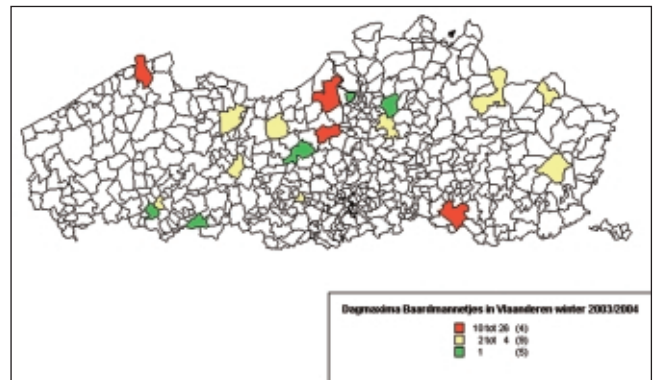
Een **Oeverpieper** *Anthus petrosus* pleisterde op 14 dec te Walem-Battenbroek (W. Beullens en P. Van den Eede).

Er werden heel wat solitaire **Grote Gele Kwikstaarten** *Motacilla cinerea* gezien, maar op een slaapplek te Kortrijk werden op 27 dec en 4 jan resp. 15 en 12 ex. geteld (F. Goussaert). Eveneens op een slaapplek te Kortrijk verbleven op 10 dec 150 ex. **Witte Kwikstaarten** *Motacilla alba* (M. Lagae).

Rouwkwikstaarten *Motacilla alba yarelli* waren te zien op 10 en 24 jan te Oostende-Haven resp. 3 en 1 ex. (J. Demey en E. Vanloo), op 25 jan te Zeebrugge-Achterhaven 3 ex. (J. Elst en T. Goossens)

Kaart 10: Geografische spreiding van dagmaxima van Roodborsttapuit *Saxicola torquata* in Vlaanderen tijdens de winter 2003/2004

Kaart 11: Geografische spreiding van dagmaxima van Beardmannetje *Panurus biarmicus* in Vlaanderen tijdens de winter 2003/2004

en op 21 feb te Zwevegem (D. Derdeyn). Een **Pestvogel** *Bombycilla garrulus* –invasie bereikte Vlaanderen spijtig genoeg niet. Er waren dan ook slechts enkele waarnemingen en dit eind december–begin januari nl. op 22 dec te Schelderode (D. Verbelen) en te Lint 2 ex. (med. G. Vermeersch), op 23 dec en 4 jan te Oostmalle (D. Vercammen en M. Jacobs) en op 25 dec te De Panne-Westhoek (med. D. D’Hert) en te Liedekerke (K. Van Ginderdeuren). Winterwaarnemingen van **Zwarte Roodstaarten** *Phoenicurus ochruros* waren er op 5 en 12 dec te Vilvoorde resp. 2 en 1 ex. (M. Segers), op 10 en 14 dec te Brussel resp. 1 en 2 ex. (M. Segers), op 30 dec te St.-Lambrechts-Herk (R. Jacobs), op 4 jan te Antwerpen-Noord-Rangeerstation 1 ♂ (L. Benoy en J. Van Ammel), op 24 jan te Mechelen 1 ♂ (J. Lambrechts) en op 4 feb

te Opvelp 1 ♂ (R. Guelinckx). Er werden op 21 plaatsen **Roodborsttapuiten** *Saxicola torquata* waargenomen, verspreid over gans Vlaanderen (zie kaart 10). **Cetti’s Zangers** *Cettia cetti* werden gezien te Heist op 14 feb (H. Verstraete), te Zeebrugge op 5 dec en 29 feb (P. D’hoore, J. Elst, G. Driessens en G. Spanoghe), te Uitkerke van 29 dec tot in maart (G. De Clerq), te Roksem op 15 feb (J. Buckens), te Zandvoorde van 15 feb tot in maart (J. Buckens), te Stuivekenskerke op 3 feb (K. Verbanck en K. Hessel), te Harelbeke-De Gavers gans de winter tot 2 ex. (J. Staelens, F. Goussaert, J. Dekyvere e.a.) en te Willebroek-Broek Denayer geregeld van 10 dec tot 12 feb (D. Tierens). Te Zeebrugge-Achterhaven waren op 5, 9 en 20 dec resp. nog 2, 1 en 1 **Graszanger**

Cisticola juncidis (BAHC) aanwezig (P. D’hoore, G. Orbie en med. D. Verbelen). De vanaf 13 nov te Blankenberge aanwezige **Provençaalse Grasmus** *Sylvia undata* (BAHC) was nog te zien tot 2 jan (M. Demeulemeester, D. Verbelen, E. Vanloo, K. Verbanck e.a.).

Tijdens de winter werden **Zwartkoppen** *Sylvia atricapilla* genoteerd van 22 tot 24 dec te Kiewit (I. Vanvoorden), op 18 jan te Laken (*Passer* 2004, 3), op 25 jan te Marke (J. Nuttin), van 31 jan tot 17 feb te Mechelen 1 ♀ (W. Beullens en L. Van Hoof) en op 18 feb te Koksijde 1 ♀ (M. Demeulemeester).

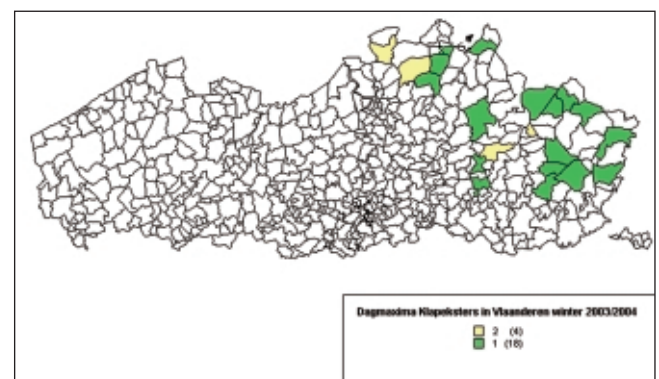
Uitzonderlijk was de waarneming van een **Grasmus** *Sylvia communis* op 2 jan te Kortrijk (P. Vantiegheem, B. Saveyn en K. Lavens).

Een **Humes Bladkoning** *Phylloscopus humei* (BAHC) verbleef op 5 dec te Bredene (J. Demey).

In totaal werden min. 115 **Beardmannetjes** *Panurus biarmicus* waargenomen op 18 plaatsen (zie kaart 11) met max. 25 ex. te Zeebrugge-Achterhaven op 29 feb (P. D’hoore, J. Elst, G. Driessens, O. Beck en G. Spanoghe), 24 ex. te Tienen op 2 jan (M. Vandeput) en 21 ex. te Hingene-Bornem op 17 jan (K. en B. De Keersmaecker).

Provençale Grasmus *Sylvia undata*. 9 dec 2003, Blankenberge (W) (Foto: Koen Verbanck)

Kaart 12: Geografische spreiding van dagmaxima van Klapekster *Lanius excubitor* in Vlaanderen tijdens de winter 2003/2004

Witkopstaartmees *Aegithalos caudatus caudatus*. 6 feb 2004, Hasselt-Runkst (L) (Foto: Carlo Vanderydt)

Dwerggors *Emberiza pusilla*. 9 dec 2003, Nieuwpoort (W) (Foto: Diederik D'Hert)

Witkopgors *Emberiza leucocephalos* x Geelgors *Emberiza citrinella*. 2 jan 2004, Hoegaarden-Meldert (Vl. B.) (Foto: Kris De Rouck)

Van 20 nov t/m 27 maa overwinterden 2 **Witkopstaartmezen** *Aegithalos caudatus caudatus* (BAHC) te Hasselt-Runkst (C. Vanderydt en F. Baert). De vogels verbleven in een groepje van 6 Gewone Staartmezen *A. c. europaeus* en één intermediaire vogel. Slechts 2 maal werden **Buidelmezen** *Remiz pendulinus* gezien: op 1 dec te Melsele 2 ex. (J. Goossens, L. Lens en K. Claus) en op 17 jan te Kortrijk-Kulak (N. Vanhasselt). Tijdens de winter werden in totaal max. 26 **Klapeksters** *Lanius excubitor* waargenomen op 22 plaatsen verspreid over het noorden en oosten van Vlaanderen (zie kaart 12). Dat de **Bonte Kraai** *Corvus corone cornix* thans in Vlaanderen een echte zeldzaamheid is wordt nogmaals bewezen door de volgende schaarse waarnemingen: op 1 dec te Retie (D. Vanormelingen en J. Meinendonk), op 6 jan en 1 feb te Munte (D. Verbelen), op 10 jan te Lille (P. De Cnodder), op 13 jan te Turnhout (P. Geerts), op 27 jan en 1 feb te Scheldewindeke (M. Reygaert), op 15 en 25 feb te Knokke-Zwin (W. Roelants en R. Deman) en op 18 feb te Hasselt-Herkenrode (B. Hoeymans). Een **Europese Kanarie** *Serinus serinus* werd enkel waargenomen te Hoegaarden op 29 en 31 dec (R. Guelinckx en M. Vandeput). Ook **Frater** *Carduelis flavirostris* was schaars met waarnemingen op 30 dec te Nieuwpoort 5 ex. (G. Warreyn), op 24 jan te Oostende 15 ex. (K. Pletinck) en op 20 feb te Mechelen 3 ex. (J. Dewyspelaere). De hoogste aantallen van **Barmsijs** *Carduelis flammea* betroffen 15 à 20 ex. te Willebroek op 31 jan (A. Willemsen), 14 ex.

te Wintam-Zuidelijk Eiland op 28 feb (J. Reyniers) en 11 ex. te Geel op 27 dec (H. Berghmans).

Ijsgorzen *Calcarius lapponicus* lieten zich bewonderen op 30 dec te Uitkerke (W. Veraghtert) en te Aldeneik (C. Vanderydt, G. Beckers en K. Sauwens), op 10 jan te Neerpelt (H. Lehaen) en op 25 jan te Dessel (R. Aeschlimann).

Van de **Sneeuwgors** *Plectrophenax nivalis* werden traditiegetrouw de hoogste aantallen gezien in de oostelijke kuststreek met waarnemingen te Heist op 17 feb 11 ex. (W. Courtens), te Dudzele-Noordelijk Insteekdok op 14 dec 14 ex. (F. De Scheemaeker), te Blankenberge/Wenduine van 1 dec tot 18 jan max. 52 ex. (G. Rappé, E. Vanloo, G. Spanoghe, D. Verbelen e.a.), te Oostende op 9 jan en 15 feb resp. 3 en 2 ex. (D. Van Den Heuvel en J. Buckens) en te Koksijde op 7 jan 18 ex. (G. Warreyn). Ook het binnenland waren er weer meerdere waarnemingen en dit op 1 dec te Lauw (E. Colson), op 7 dec te Zonhoven-Wijvenheide (M. Lodewyckx), op 10 dec te Gent 2 ex. (G. Spanoghe), op 3 jan te Ophoven (M. Fourier) en van 30 jan t/m 1 feb te Leefdaal (K. Moreau).

Opmerkelijk was het voorkomen van de **Geelgors** *Emberiza citrinella* in de Natuurpunt-graanakkerij te Hoegaarden alwaar max. 565 ex. werden geteld op 30 dec (R. Guelinckx, P. en E. Collaerts, M. Vandeput e.a.). Vermeldenswaard waren ook de volgende aantallen, verspreid over gans Vlaanderen: 60 ex. te Hoksem op 25 dec (R. Guelinckx), ca. 50 ex. te Eksel op 1 dec (J. Wellekens), 40 ex. te Meldert op 20 dec (H. Abts, F. Verdonck en P. Collaerts), 30 ex. te Bierbeek op 28 dec (H. Vanherwegen), 24 ex. te Deerlijk op 7 dec (Y. Feryn) en 20 ex. te Poederlee op 20 dec (R. Aeschlimann).

Op 7 dec werd een **Dwerggors** *Emberiza pusilla* (BAHC) ontdekt te Nieuwpoort die aldaar verbleef tot minstens 4 jan (K. Devos, D. D'Hert, W. Heylen e.a.).

ZEKERE en MOGELIJKE ONTSNAPTE en/of VERWILDERDE SOORTEN HYBRIDEN KLEURAFWIJINGEN

zie www.natuurpunt.be/oriolus